

Vertaling videoreactie Susan Golombok

Hoogleraar familieonderzoek, Universiteit Cambridge

Het is een enorme eer om gevraagd te worden een bijdrage te leveren aan deze prestigieuze bijeenkomst en om een reactie te geven op deze verhelderende en belangrijke lezing die fundamentele ethische vragen belicht over de impact van nieuwe reproductieve technologie op familievorming.

Voor mij is een van de belangrijkste punten van de lezing de waarde van empirische dataverzameling voor het ethisch debat over de toepassing van nieuwe reproductieve technologie. Zoals professor Bredenoord benadrukt, zijn we altijd voortvarend in het nemen van besluiten op basis van vooroordelen en veronderstellingen, zonder kennis van de feiten.

Graag geef ik daarvan een voorbeeld vanuit mijn eigen onderzoekservaring ten aanzien van gezinnen met lesbische moeders. Midden jaren zeventig, toen ik als jonge master student de ontwikkeling van kinderen bestudeerde, was er een enorme publieke weerstand tegen lesbische vrouwen die kinderen grootbrachten. In die tijd verloren homoseksuelen vrouwen die kinderen hadden gekregen in een heteroseksueel huwelijk altijd de voogdij over hun kinderen als ze gingen scheiden. Er waren ook geluiden dat lesbische vrouwen moesten worden uitgesloten van het krijgen van kinderen via donorinseminatie.

Er waren grofweg drie veronderstellingen over gezinnen met lesbische moeders in die tijd. Lesbische moeders zouden minder verzorgend zijn dan heteroseksuele moeders. De kinderen zouden psychologische problemen ontwikkelen. De kinderen zouden zich volgens typische gender rollen ontwikkelen - wat toen nog werd gezien als een negatief effect.

Ik wist dat er linksom of rechtsom geen enkel bewijs was voor wat er werd beweerd over met kinderen die werden grootgebracht door lesbische moeders.

Dus begon ik een van de eerste studies ter wereld. Om erachter te komen dat kinderen van lesbische moeders niet verschilden van kinderen uit traditionele gezinnen. Veertig jaar later heeft een grote hoeveelheid onderzoek tot dezelfde uitkomst geleid.

Als lesbische vrouwen het moederschap was onthouden op basis van de vooroordelen en assumpties uit de jaren zeventig was dat een groot onrecht geweest.

Sindsdien zijn allerlei zorgen geuit over kinderen in andere varianten van nieuwe gezinsvorming, tot stand gekomen via reproductieve technologie. Dit gaat geldt vooral op voor families die voortkomen uit geassisteerde voortplanting waar een derde partij bij is betrokken (zoals eicel- of spermadonatie en draagmoederschap) en niet-traditionele families die zijn ontstaan op zogeheten sociale indicatie, zonder medische noodzaak; lesbische moedergezinnen via donorinseminatie, homovader, gezinnen met eiceldonor en een draagmoeder, en alleenstaande moeders met een spermadonor.

Wederom laten onderzoeksresultaten zien dat de kinderen uit deze gezinnen het minstens zo goed doen - en soms zelfs beter - dan kinderen uit traditionele gezinnen; waarschijnlijk omdat deze kinderen meer dan gewenst zijn en met zeer betrokken ouders.

Deze resultaten demonstreren dat de kwaliteit van familierelaties meer van invloed op de psychologische ontwikkeling van kinderen dan factoren als aantal, gender, seksuele oriëntatie, biologisch verwantschap aan de ouders, of methode van conceptie. Hoewel sociale en culturele factoren ook belangrijk zijn - zoals we hebben gezien bij kinderen die gestigmatiseerd zijn vanwege hun familieachtergrond - is een andere belangrijke boodschap uit de briljante lezing van professor Bredenoord dat we moeten nadenken over ethische vragen vanaf het vroege begin.

We kunnen uiteraard niet de uitkomsten bestuderen van nieuwe familievormen totdat die families ook daadwerkelijk bestaan. Maar we kunnen wel nadenken over het soort vragen dat we daarbij moeten stellen. Om vervolgens empirisch onderzoek te doen naar de gronden, of het ontbreken daarvan, van onze angsten en zorgen - en er vervolgens iets aan te doen.

Nog niet zo lang geleden was er een enorme kloof tussen het werk van bioethici en psychologen zoals ikzelf. We hadden nauwelijks contact met elkaar en als dat wel zo was spraken we niet dezelfde taal. In meer recente jaren hebben we een integratie gezien van onze disciplines. We spreken nu niet alleen met elkaar, maar we werken ook samen om de impact van nieuwe reproductieve technologie op families beter te begrijpen en de best mogelijke uitkomsten voor kinderen te realiseren.

Professor Bredenoord moet worden geprezen voor haar plek in de voorhoede van nieuwe conversaties tussen bioethici en sociaal wetenschappers. Dit is een belangrijke stap voorwaarts waar het veld alleen maar beter van kan worden.

Tenslotte wil ik haar bij deze gelegenheid van harte feliciteren met haar aanstaande moederschap.